

Material didàctic elaborat per Teleduca. Educació i Comunicació

L'ONADA
Dennis Gansel

ÍNDEX

PÀG.

<u>3</u>	1. CICLE DE CINEMA I DRETS DELS INFANTS
<u>3</u>	1.1. Propòsit i enfocament
<u>4</u>	1.2. Objectius pedagògics i competències bàsiques
<u>5</u>	1.3. Drets a treballar
<u>6</u>	1.4. Marc legal relacionat
<u>7</u>	2. LA PEL·LÍCULA
<u>7</u>	2.1. Fitxa tècnica breu
<u>7</u>	2.2. Sinopsi de l'argument
<u>7</u>	2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar
<u>9</u>	2.4. Qüestions a observar per a una millor comprensió
<u>12</u>	3. PROPOSTA PEDAGÒGICA
<u>12</u>	3.1. Plantejament general
<u>12</u>	3.2. Per anar al cinema
<u>14</u>	3.3. Del cinema a l'aula
<u>17</u>	3.4. De l'aula al món
<u>17</u>	3.5. Recull de creacions escolars
<u>17</u>	3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat
<u>18</u>	4. MATERIAL COMPLEMENTARI
<u>18</u>	4.1. Enllaços d'interès
<u>18</u>	4.2. Bibliografia i filmografia

1. CICLE DE CINEMA I DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

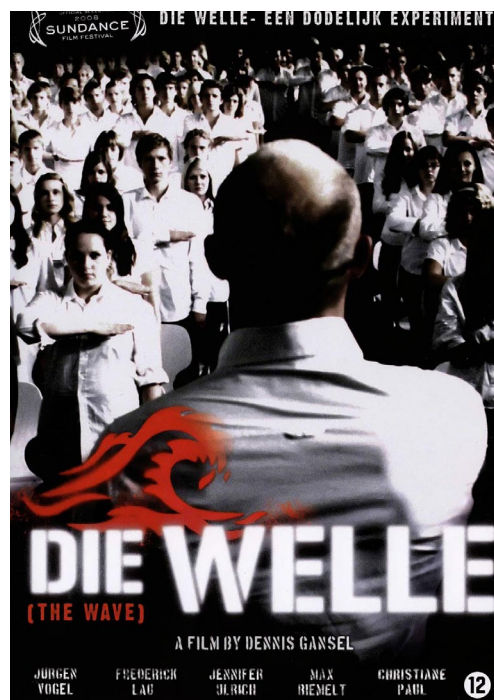
Dediquem el Cicle de Cinema i Drets dels Infants (CCDI) d'enguany al paper fonamental que juga l'educació en el ple desenvolupament de l'infant com a persona. Volem abordar diversos aspectes relacionats amb el procés formatiu dels nois i les noies que permetin fer pensar i debatre sobre els marcs, límits i valors de l'acció educadora. L'educació contribueix al creixement i integra l'infant en la societat però també el prepara per a la vida.

De la mà d'aquesta nova edició del CCDI, volem oferir recursos al professorat per analitzar els drets dels infants i les possibles vulneracions que puguin patir en relació al dret a rebre una educació digna i de qualitat, partint de la legislació actual: Declaració Universal dels Drets Humans, Convenció dels Drets dels Infants i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona.

Al segon cicle d'educació secundària agafem com a punt de partida la pel·lícula **L'onada** per generar reflexió i debat sobre els límits de l'educació. En la pel·lícula, un professor proposa a l'alumnat una experiència pedagògica vivencial: com funciona un sistema polític totalitari. Acaba obtenint una resposta entusiasta dels nois i noies, i traspasa la línia vermella. El film planteja els perills de l'adoctrinament, sobretot quan defuig el respecte dels drets humans i per les persones.

De nou, el recorregut pedagògic que us proposem va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i l'entorn dels nois i les noies. Per facilitar-lo i enriquir-lo, comptem amb el [Bloc](#), on hi ha disponibles els materials didàctics, les creacions de l'alumnat, la informació de les sessions familiars i eines d'interacció entre tots i totes.

Oferim recursos al professorat per analitzar els drets dels infants i les possibles vulneracions que puguin patir en relació al dret a rebre una educació digna i de qualitat, partint de la legislació actual.

1.2. Objectius pedagògics i competències bàsiques

1. Competència social i ciutadana

- Desenvolupar un criteri propi sobre problemes socials rellevants per construir un pensament crític i formar-se una opinió. Contrastar i valorar críticament informacions diferents analitzant causes i conseqüències de fets i fenòmens socials, i proposar solucions alternatives a problemes concrets.
- Participar activament i de forma cooperativa en l'elaboració de projectes per donar resposta a situacions i necessitats de l'àmbit comunitari, tot exercint els drets i els deures que regeixen una societat democràtica.
- Posicionar-se i comprometre's en la defensa de la justícia, la llibertat i la igualtat entre homes i dones. Participar en la prevenció i mediació de conflictes per trobar solucions o alternatives que garanteixin la llibertat, la igualtat i el respecte de totes les persones.

2. Competència d'autonomia i iniciativa personal

- Interpretar la realitat i incorporar positivament la pluralitat familiar, de gènere, funcional, cultural, lingüística, nacional, religiosa i política de tota la societat.
- Adquirir consciència i aplicar els valors i les actituds personals com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix/a i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica i el control emocional.
- Educar per viure en la llibertat responsable, l'autoestima, l'autoregulació, el discerniment i la presa de decisions autònoma i conscient.
- Analitzar críticament l'entorn (natural, científicotecnològic, social, polític, cultural) des d'una perspectiva ètica, individualment i de manera col·lectiva.

3. Competència d'aprendre a aprendre

- Desplegar una capacitat d'anàlisi i raonament que contribueixi a aprendre a buscar, seleccionar i utilitzar la informació de manera sistemàtica i crítica; i, alhora, a desenvolupar la capacitat d'empatia per comprendre la diversitat existent en el món.
- Participar activament en el disseny d'alternatives a problemes quotidians, socials i polítics, a través del treball cooperatiu i amb una actitud dialogant.
- Identificar i rebutjar situacions d'incompliment dels drets humans i de la infància a nivell global i analitzar la situació a l'entorn proper, per mitjà de l'observació i la interpretació crítica de la realitat.

1. Competència social i ciutadana.

2. Competència d'autonomia i iniciativa personal.

3. Competència d'aprendre a aprendre.

4. Tractament de la informació i competència digital.

5. Competència comunicativa i lingüística audiovisual.

4. Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar diverses habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seva transmissió, tot usant distints suports, incloent-hi la utilització de les TIC com a element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se.
- Obtindre un bon domini de tots els llenguatges bàsics i de les seves pautes de descodificació i transferència, així com desplegar una aplicació escaient dels diferents tipus d'informació, les seves fonts, possibilitats i localització.
- Cercar, obtenir, seleccionar, organitzar i interpretar la informació a partir de fonts diverses amb diferents suports, especialment els relacionats amb les TIC.
- Interpretar críticament la influència dels mitjans de comunicació i d'informació en el món actual.

5. Competència comunicativa i lingüística audiovisual

- Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi. Promoure l'ús de l'argumentació i desenvolupar un discurs racional lliure de prejudicis i estereotips, generador d'un pensament propi.
- Adquirir coneixements i habilitats per saber comunicar oralment, per escrit i amb els llenguatges audiovisuals. Es tracta de fer servir el propi cos i les TIC, exercir un ús adequat de diferents suports i tipus de text, i saber-los adaptar a les diferents funcions que tenen.
- Cercar solucions creatives que ajudin a superar tota mena d'estereotips.
- Fer ús del coneixement artístic i de les seves produccions com a mitjà de cohesió i d'acció prosocial.
- Aplicar el diàleg i exercitar totes les habilitats que comporta, especialment per a la solució de conflictes interpersonals i per propiciar la cultura de la pau.

1.3. Drets a treballar

1. Dret de l'infant a rebre una educació que fomenti la solidaritat, l'amistat i la justícia entre tothom.
2. Dret de l'infant a una educació en valors que respecti la consciència individual i el bé comú.
3. Dret a una educació que promogui una cultura de la pau, de tolerància envers els altres i de respecte pel medi ambient.
4. Dret a la rebel·lia contra sistemes educatius, normatius i legals injustos i malèvols.

1. Dret de l'infant a rebre una educació que fomenti la solidaritat, l'amistat i la justícia entre tothom.

2. Dret de l'infant a una educació en valors que respecti la consciència individual i el bé comú.

3. Dret a una educació que promogui una cultura de la pau, de tolerància envers els altres i de respecte pel medi ambient.

4. Dret a la rebel·lia contra sistemes educatius, normatius i legals injustos i malèvols.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració Universal dels Drets Humans

Article 26 (...): L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 2: L'infant ha de gaudir d'una protecció especial i disposarà d'oportunitats i serveis establerts per la llei, i d'altres mitjans, a fi que pugui desenvolupar-se físicament, mentalment, espiritualment i socialment, d'una manera sana i normal, en condicions de llibertat i dignitat.

Principi 10: L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra mena. Ha de ser educat en esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves aptituds i energies al servei dels seus semblants.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 29: L'educació ha d'afavorir el desenvolupament de la personalitat i les aptituds de l'infant; ha d'inculcar el respecte dels drets humans, el respecte dels seus pares, de la seva pròpia identitat cultural, del seu idioma i valors, com també els valors culturals dels altres països; ha de preparar l'infant per assumir una vida responsable en societat i en el respecte al medi natural.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

CAPÍTOL 2. Drets socials. Article 15. Educació.

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat que satisfaci alhora els objectius d'equitat i d'excel·lència, i a una educació en valors cívics i democràtics que eradiqui qualsevol forma de discriminació.

Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat que satisfaci alhora els objectius d'equitat i d'excel·lència, i a una educació en valors cívics i democràtics que erradiqui qualsevol forma de discriminació.

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#) (lectura fàcil).

- [Declaració dels Drets de l'Infant](#) (abreujada).

- [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#) (resumida).

- [Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#) (lectura fàcil).

2. LA PEL·LÍCULA

2.1. Fitxa tècnica breu

Títol original: *Die Welle*

Director: Dennis Gansel

Guionistes: Dennis Gansel i Peter Thorwarth

Actors i actrius principals: Jürgen Vogel, Frederick Lau, Jennifer Ulrich, Max Riemelt, Christiane Paul

País de producció: Alemanya

Any d'estrena: 2008

Durada: 110 minuts

Versió catalana

2.2. Sinopsi de l'argument

Durant la setmana de projectes d'un institut alemany, un professor de tendències anarquistes s'ha d'encarregar del seminari sobre l'autocràcia. En una primera conversa amb l'alumnat inscrit, es fa palès el convenciment general que l'auge d'un nou partit nazi seria impossible en el moment actual. Aleshores, el professor els proposa seguir una metodologia pràctica en el seminari i experimentar com es genera un règim totalitari. Els i les alumnes responen positivament a la proposta i comencen a construir normes de comportament i símbols identitaris que potencien un fort esperit gregari. Ràpidament l'experiment traspasa els límits de l'aula, i causa adhesions i enfrontaments també entre la resta d'alumnat de l'institut. De tant èxit que obté, l'experiència s'escapa del control del professor fins provocar una tragèdia.

[Tràiler de la pel·lícula](#)

2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar

L'onada apel·la molt directament a determinats conflictes i valors que estan a l'ordre del dia en les experiències dels i les adolescents i joves, en concret:

1. El conflicte entre personalitat individual i identificació amb un grup: L'acceptació quasi unànime que té l'experiment del professor Wenger posa en evidència el poder determinant que tenen els vincles grupals en l'adolescència. En un moment clau de la formació de la pròpia personalitat, el "nosaltres" domina sobre el "jo", o el "nosaltres" fa el "jo".

L'onada apel·la a conflictes molt presents en les experiències dels i les adolescents i joves.

2. LA PEL·LÍCULA

2. El conflicte entre llibertat i disciplina: És curiós que en el període que els i les adolescents reclamen més llibertat i independència -que de vegades es manifesta fins i tot en rebel·lia i comportaments radicals-, siguin tan vulnerables a sotmetre's sota una disciplina repressiva. És interessant abordar contra qui es dirigeix la rebel·lia i quin n'és el sentit, així com el perquè dels comportaments gregaris i de submissió.

3. El conflicte entre la família i el grup: La pel·lícula suggereix que l'adhesió al nou moviment autocràtic és una resposta precisament a la manca de disciplina de la vida familiar. Els i les protagonistes es rebel·len, per tant, a la indiferència i la insatisfacció de llurs vides familiars, tot abraçant una nova *família* que els fa sentir valorats. L'exemple màxim d'aquesta situació és la del jove amargat Tim, fill d'un matrimoni infeliç i amb un pare frustant. Ja en la primera classe, aquest personatge dona "la insatisfacció" com a causa de l'auge de moviments totalitaris. La pertinença a un grup cohesionat li permet superar aquest sentiment i sentir-se, en definitiva, alliberat de l'opressió que el domina dins de l'ambient familiar. El grup actua també de bàlsam alliberador de les situacions desestructurades i colpidores d'altres protagonistes: en Marco pateix la manca de pare i la promiscuïtat de la mare; en Kevin, la indiferència dels seus pares rics; la Lisa, les seves inseguretats afectives; en Sinan, la discriminació que rep com a turc...

4. El conflicte de la veritable independència: Escapa d'aquesta situació la Karo, filla d'una família d'intel·lectuals liberals. La gran permissivitat que regna a casa seva comporta que, inicialment, respongui com la resta a la proposta gregària del seminari de l'institut. Però l'actitud independent i ètica que els seus pares li han transmès fa que acabi adoptant un posicionament individual i crític davant la situació creada. Això li suposa trencar amb en Marco. La Karo personifica la capacitat de pensar per sí mateixa, el coratge d'enfrontar-se al grup, i el valor de la crítica i denúncia d'un sistema injust.

5. El conflicte ideològic: No totes les explicacions als conflictes que planteja la pel·lícula tenen a veure amb problemàtiques familiars. El professor Wenger, malgrat viure una situació matrimonial feliç, personalitza un altre nivell de conflicte, l'ideològic. Tot i que no es fa molt explícit, en certs moments dona senyals de satisfacció amb els resultats que el seu experiment va obtenint. Aquest fet fins i tot arriba a causar-li problemes amb la seva dona i el professorat de l'institut. És contradictori que ell, d'ideologia anarquista, sembli fruit dels progressos vers el gregarisme que provoca el seu experiment totalitari. La solució del professor Wenger al problema generat sembla més fruit de la necessitat de reconduir una situació desbordada que d'un veritable convenciment. Només en el darrer pla sembla adquirir consciència de la realitat.

6. La contradicció entre l'educació i l'adoctrinament: El mètode proposat pel professor Wenger podria semblar que doni resultats positius des d'un punt de vista pedagògic: augment de la motivació de l'alumnat, més disciplina, una major implicació, millora en el tracte interpersonal i certa disminució de conflictes dins del grup... Però en realitat no és així. El film planteja qüestions claus sobre els límits de l'educació i la diferència clarament de l'adoctrinament. Per tant, la pel·lícula posa de manifest que l'educació sempre ha d'aportar un component ètic a qualsevol aprenentatge. Es tracta de protegir i fomentar les llibertats individuals i col·lectives, en un marc de respecte dels drets humans i tolerància vers els altres.

2.4. Qüestions a observar per a una millor comprensió

Elements contextuais

La història de *L'onada* està basada en fets reals que van succeir en un institut de Palo Alto, Califòrnia, el 1967. El 1981 aquests esdeveniments van ser novel·lats per l'escriptor nord-americà Todd Glasser, amb el pseudònim de [Morton Rhue](#). El llibre, que té el mateix títol que la pel·lícula, és lectura obligatòria als cicles superiors dels centres educatius alemanys.

Els esdeveniments van ocórrer en una classe d'Història de secundària. Un alumne va preguntar al professor Ron Jones com podia ser que els alemanys haguessin permès l'Holocaust, i fins i tot hi haguessin col·laborat. Partidari de mètodes d'educació experiencial, Jones va proposar a l'alumnat un exercici participatiu basat en la disciplina i el sentiment de grup.

1. El conflicte entre personalitat individual i identificació amb un grup.
2. El conflicte entre llibertat i disciplina.
3. El conflicte entre la família i el grup.
4. El conflicte de la veritable independència.
5. El conflicte ideològic.
6. La contradicció entre l'educació i l'adoctrinament.

Guia didàctica

2n cicle d'educació secundària

L'ONADA
Dennis Gansel

2. LA PEL·LÍCULA

L'experiment va tenir una evolució tan ràpida –amb manifestacions sectàries i fins i tot violentes vers altres companys i companyes de l'institut- que al cinquè dia Jones el va haver de tallar. Va convocar l'alumnat a un acte de presentació del líder nacional que dirigiria el partit [La Tercera Onada](#), que havien creat per vèncer el *status quo* polític de Washington. En una dramàtica posada en escena a l'amfiteatre, Jones va presentar el líder promès a uns 200 estudiants expectants. A la pantalla van aparèixer imatges de Hitler, de les grans concentracions nazis i dels camps d'extermini. Això va causar una sensació de païra i vergonya general que va fer despertar els nois i les noies del malson que havien protagonitzat durant els darrers cinc dies.

Segons Jones, la clau de l'atracció i l'èxit social del nazisme no rau en la política ni és un fenomen local atribuïble només a Alemanya, sinó que és una simple qüestió de psicologia, de seducció. El director del film, Dennis Gansel, es va preguntar si aquests mecanismes funcionarien als nostres dies, i d'aquí la motivació de la pel·lícula. El fet de situar l'acció en un institut alemany aportava un element revulsiu encara més impactant i reforçava la intencionalitat ètica i política del projecte, que va aconseguir un públic de 10 milions de persones només a Alemanya.

Després d'un mes de recerca amb el coguionista per diferents instituts alemanys, Gansel va comprovar que els i les joves de 2007 consideraven el nazisme un fet històric tan distant com la Reforma de Luter. No va trobar rastre del més mínim sentiment de culpa que fins i tot la generació de Gansel (nascut el 1973) encara tenia. Per això va fer més dramàtic el desenllaç de la pel·lícula. El final real de l'experiència i la novel·la nord-americanes no li va semblar prou impactant per explicar l'atracció que el procés de *L'onada* generava en la jove audiència alemanya de 2007.

Documental [La Tercera Ola, fascismo en la escuela](#), amb els protagonistes de l'experiència de Palo Alto.

El director del film, Dennis Gansel, es va preguntar si aquests mecanismes funcionarien als nostres dies, i d'aquí la motivació de la pel·lícula. El fet de situar l'acció en un institut alemany aportava un element revulsiu encara més impactant i reforçava la intencionalitat ètica i política del projecte.

Elements narratius

Guió: El director i el coguinista van fer una gira d'un mes per visitar instituts d'Alemanya abans d'escriure el guió. Van realitzar unes 50 entrevistes, de les quals van extreure entre el 60 i el 70 per cent dels diàlegs de la pel·lícula. Això aporta un alt grau de versemblança i autenticitat a les situacions i els personatges del film. La construcció narrativa és lineal, amb una correcta presentació dels personatges i dels entorns i les relacions que els envolten. La inclusió de música rock alemanya i de certes escenes en format de clip musical reforcen la factura moderna de la pel·lícula, adreçada al públic juvenil.

Direcció: La direcció es concentra en la història i desplega una posada en escena simple, però eficaç. Gansel té molt clar què vol dir i a qui s'adreça: al públic adolescent. Per això se centra en els personatges, en els perfils ambientals i els conflictes emocionals que tenen. En mostra l'evolució en relació a l'experiment docent d'una manera clara i senzilla. Pensant en aquest públic, Gansel intercala escenes dinàmiques i musicals, en format clip, amb la intenció de crear entusiasme i empatia. En una entrevista, explica que volia actualitzar el recurs que feia servir el nazisme per seduir les masses: la utilització de la imatge, la música i les emocions.

El director i el coguinista van fer una gira d'un mes per visitar instituts d'Alemanya abans d'escriure el guió. Van realitzar unes 50 entrevistes, de les quals van extreure entre el 60 i el 70 per cent dels diàlegs de la pel·lícula. Això aporta un alt grau de versemblança i autenticitat a les situacions i els personatges del film.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de **L'onada** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 6 hores, com a màxim).
4. Acció per compartir al [Bloc](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

Abans d'anar al cinema amb el vostre grup classe, us suggerim portar a terme una activitat a l'aula d'una hora de durada. Us proposem dos enfocaments per triar el que més us convingui o bé idear-ne un altre:

1. Debat i creació d'un joc de rols

L'activitat s'inicia amb una pluja d'idees sobre les concepcions prèvies de l'alumnat al voltant d'alguns dels temes centrals de la pel·lícula **L'onada**:

1. El lideratge d'un professor o professora, fins a quin punt pot influir en les vostres idees i comportament?
2. Quin paper juga l'educació que rebeu a l'institut en les vostres idees?
3. Què estariu disposats a fer per sentir-vos part d'un grup? On és el límit?
4. Com podem respectar les nostres opinions i alhora les d'altres companys i companyes de classe?

S'aconsella anar recollint a la pissarra tot el que surti. Per exemple, va bé que ho faci un/a alumne/a diferent cada cop que s'obri un tema. Cal apuntar almenys una aportació de cada alumne/a (10'). Entre tot el que s'hagi recollit i encara amb el gran grup, és convenient fer una pausa per reagrupar les aportacions per temes (5').

Tot seguit, arriba el moment d'organitzar el grup classe en cinc o sis equips el més homogenis i adequats possible per al treball conjunt.

Abans d'anar al cinema, proposem dues activitats a escollir per treballar a classe:

1. *Debat i creació d'un joc de rols.*
2. *Dinàmica de frases provocadores.*

1. Activitat prèvia a l'aula.
2. Anada al cinema.
3. Activitat de creació a l'aula.
4. Compartir al [Bloc](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Cada subgrup tria un dels temes que hagi sortit de la pluja d'idees i se centrarà a desenvolupar-lo (10'). Quan cada equip té clar quina temàtica vol treballar, el professorat els proposa que ara s'inventin un personatge (un noi o una noia) que s'hi trobi immers. Han de fer-ho comptant amb idees de tots i totes.

Per crear cada personatge del joc de rols, primer hauran de definir la seva situació i després establir a quin repte s'enfronta. D'aquesta manera cada subgrup elaborarà un personatge i entre tots dissenyaran un joc de rols (20').

En acabar l'activitat convé fer una reflexió de tancament que es troba explicada [en el punt 3 d'aquest apartat](#).

2. Dinàmica de frases provocadores

Es tracta d'una dinàmica basada en l'acció i el moviment dels i les participants que serveix per motivar la reflexió sobre les qüestions plantejades. Cal disposar d'un espai lliure d'obstacles per facilitar la mobilitat, dues cartolines grans penjades als dos extrems de l'espai (una diu 100% d'acord i l'altra 100% en desacord), i les frases provocadores apuntades en cartolines per separat.

Com a frases provocadores al voltant de la pel·lícula **L'onada**, us proposem:

1. La finalitat pedagògica del professor justifica tot el que fa amb el seu grup d'alumnes.
2. Un líder afavoreix la cohesió de grup.
3. El respecte als altres i a la diversitat està per damunt dels interessos i opinions personals.
4. Sovint actuem irrespectuosament per tal de sentir-nos part d'un grup o moviment.

Però també en podeu fer servir només tres o aportar-ne alguna altra i canviar-la.

Per començar la sessió, el professorat fa una presentació de la dinàmica i contextualitza la pel·lícula L'onada (5'). Tothom està aixecat, el professorat procedeix a llegir i mostrar la primera frase provocadora, i l'alumnat se situa a l'espai seguint l'eix: estic 100% d'acord o estic 100% en desacord. És possible que hi hagi alumnes que estiguin parcialment d'acord, llavors s'hauran de situar pel mig, cadascú en funció del seu grau d'acord o desacord. Quan tothom ha trobat el seu lloc en base a la primera frase, comença el debat: qui s'hagi posicionat en contra ha d'intentar convèncer l'alumnat a favor i viceversa. També convé que prenguin la paraula els i les alumnes situats al mig (10').

*Després de fer l'activitat escollida convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema. Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el **tràiler** del film L'onada.*

1. La finalitat pedagògica del professor justifica tot el que fa amb el seu grup d'alumnes.

2. Un líder afavoreix la cohesió de grup.

3. El respecte als altres i a la diversitat està per damunt dels interessos i opinions personals.

4. Sovint actuem irrespectuosament per tal de sentir-nos part d'un grup o moviment.

Amb cada frase, el professorat hauria d'apuntar tant la disposició general (nombre i percentatges aproximats de la situació de l'alumnat) com també les opinions que surten durant el debat. Abans de passar a la següent, es recomana fer un resum en 1' del debat generat.

És important dedicar uns 12' minuts a cada frase provocadora, des de l'enunciat fins a les conclusions passant per la disposició de l'alumnat en l'espai i el debat. Això vol dir una dedicació total de 48' per a totes quatre. Si no es disposa d'aquest temps, es poden escollir tres de les frases.

3. En acabar l'activitat

Després de fer l'activitat escollida convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema. Per tant, cal seleccionar dos portaveus, preferiblement un noi i una noia (10').

Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el [tràiler](#) del film **L'onada** (5').

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes. Així mateix, és una bona oportunitat per extreure els elements claus que, en veu de dos portaveus, cada grup classe aportarà a la posada en comú.

3.3. Del cinema a l'aula

Educar per viure en democràcia

Després d'anar a veure la pel·lícula, proposem portar a terme una activitat de creació a l'aula que es basa a subdividir el grup classe en quatre equips de treball. El punt de partida és que cada sub-grup triï i tracti un dels drets dels infants que han sortit reflectits a **L'onada**:

1. Dret de l'infant a rebre una educació que fomenti la solidaritat, l'amistat i la justícia entre tothom.
2. Dret de l'infant a una educació en valors que respecti la consciència individual i el bé comú.
3. Dret a que l'educació promogui una cultura de la pau, de tolerància envers els altres i de respecte pel medi ambient.
4. Dret a la rebel·lia contra sistemes educatius, normatius i legals injustos i malèvolos.

L'objectiu és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes.

1. Dret de l'infant a rebre una educació que fomenti la solidaritat, l'amistat i la justícia entre tothom.
2. Dret de l'infant a una educació en valors que respecti la consciència individual i el bé comú.
3. Dret a que l'educació promogui una cultura de la pau, de tolerància envers els altres i de respecte pel medi ambient.
4. Dret a la rebel·lia contra sistemes educatius, normatius i legals injustos i malèvolos.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Us suggerim que cada equip acabi plasmant la defensa del seu dret en forma d'espot de campanya de sensibilització, que podria concretar-se en un cartell, una peça d'àudio o un vídeo.

En un primer moment, cada grup trasllada les seqüències clau de la pel·lícula **L'onada** a possibles situacions que vulguin reflectir en la seva creació final. Tot seguit, cada equip fa una immersió en el significat del dret dels infants escollit: pensa i defineix un eslògan de campanya per defensar-lo. Un cop acotat l'eslògan, arriba el moment d'escollir amb quin format treballar la campanya: cartell, peça d'àudio o vídeo. Per als cartells, es pot fer servir un full DIN-A3 o bé una cartolina. Després caldrà fotografiar-los o bé escanejar-los abans de compartir-los al [Bloc](#). Els cartells es poden treballar amb la tècnica plàstica que es consideri més adient. En el cas de les peces d'àudio o els vídeos, es recomana fer servir algun dispositiu mòbil que sigui molt accessible. La gravació anirà bé plantejar-la en fals directe (tot seguit) o bé gravant fent servir la pausa. Per publicar-les al [Bloc](#), és possible enviar per separat les campanyes de sensibilització de cada grup classe o ajuntar-les totes en una sola presentació en format digital.

És possible desenvolupar aquesta activitat en una sola sessió d'una hora de classe si prèviament s'organitzen els equips, es tria quin dret tracta cadascun i s'orienten els temes amb les qüestions sorgides en el visionat del film i la posada en comú. Aleshores es pot dedicar la meitat de la sessió a què els quatre subgrups dissenyin les campanyes de sensibilització i l'altra meitat a realitzar cada una de les creacions, bé sigui en forma de cartell, peça d'àudio o vídeo.

Si es pot organitzar, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és entre un mínim de tres i un màxim de sis hores lectives. Així es dona pes als drets a treballar i l'anàlisi del film, la reflexió individual i col·lectiva, l'elaboració i posada en comú de les creacions en grup, i la recollida d'idees al llarg del procés.

Recomanem que l'activitat de creació a l'aula es pugui desplegar en diverses sessions per poder aprofundir en els drets a treballar, en l'anàlisi del film i en la reflexió i creació individual i col·lectiva.

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Creació dels subgrups i distribució de tasques. Explicació de l'activitat de creació d'una campanya de sensibilització.	Cada grup tria el dret que vol explorar i relaciona les escenes de la pel·lícula amb les situacions o qüestions a tractar.
1 hora	Treball per equips. Reflexió per crear un punt de vista sobre el dret escollit. Tria del format de la campanya.	Pluja d'idees i elaboració de l'eslògan. Pros i contres de cada possible format: cartell, peça d'àudio o vídeo.
1 a 2 hores	Treball per equips per concebre l'eslògan i definir el format final de l'espot de campanya (cartell, peça d'àudio o vídeo).	Definició i disseny de l'eslògan definitiu i també de la producció final de la campanya de sensibilització.
1 a 2 hores	Treball per equips per elaborar l'espot de la campanya de sensibilització dissenyada. Presentació de cada creació al grup classe.	Realització del cartell, la peça d'àudio o el vídeo que plasma la campanya. Preparació de cada presentació.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir en els drets a treballar a l'aula.

3.4. De l'aula al món

Un cop realitzada l'activitat de creació a l'aula i enviats els resultats per publicar-los al [Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants](#), us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i portar a classe informacions referides als drets dels infants treballats, extretes de la premsa o Internet.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre la història que es narra a *L'onada*.
3. Compartir a l'aula llibres de la biblioteca de casa o bé altres pel·lícules que tinguin alguna relació amb el film o la temàtica **Educar per viure**.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat [Creacions escolars del Bloc](#) i proposeu a les famílies entrar-hi. Així podreu veure com hi hem publicat els vostres treballs. També podreu conèixer les creacions de les altres escoles.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzada l'activitat creativa a l'aula, cada grup classe ens podrà fer arribar les creacions dels seus subgrups de treball per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada escola i els compartirem al [Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants](#).

Des de l'apartat [Creacions escolars](#), podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us farem arribar per correu electrònic un qüestionari d'avaluació del Cicle de Cinema i Drets dels Infants que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant aquesta activitat any rere any.

1. Cercar i portar a classe informacions referides als drets dels infants treballats, extretes de la premsa o Internet.

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre la història que es narra a *L'onada*.

3. Compartir a l'aula llibres de la biblioteca de casa o bé altres pel·lícules que tinguin alguna relació amb el film o la temàtica **Educar per viure**.

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

Podeu trobar més informació a:

- [Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants](#).

Textos legislatius al web de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona:

- [Llistat de textos de referència](#).

- [Documents de lectura fàcil](#).

Altres:

- [Explicació de La Tercera Onada pel professor Rod Jones \(en anglès\)](#).

- [Pàgina web d'un dels alumnes de La Tercera Onada \(en anglès\)](#).

- [Informació sobre l'autor del llibre *L'onada*](#).

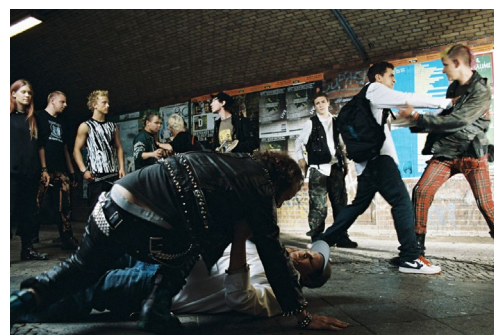
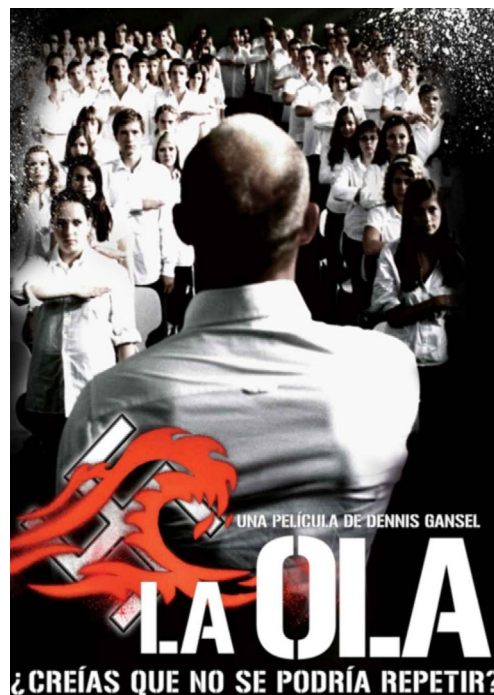
4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Anglada, M.A. (2010). *El violí d'Auschwitz*. Barcelona: Grup 62
- Boyne, J. (2008). *El noi del pijama a ratlles*. Barcelona: Empúries
- Dalmases, A. (2005). *Jo, el desconegut*. Barcelona: Cruïlla
- De Vigan, D. (2009). *No i jo*. Barcelona: Grup 62
- Dickens, C. (2003). *David Copperfield*. Barcelona: Proa
- Janer, G. (2010). *He jugat amb els llops*. Barcelona: La Galera
- Kleinbaum, N.H. (1997). *El club de los poetas muertos*. Barcelona: Plaza i Janés
- Lalueza, C. (2002). *Races, racisme i diversitat*. Barcelona: Edicions Bromera
- Levi, P. (2008). *Si això és un home*. Barcelona: Grup 62
- Márquez, E. (2006). *La decisió de Brandes*. Barcelona: Empúries
- Rhue, M. (2010). *L'onada*. Barcelona: Takatuka - Virus
- Rhue, M. (2010). *L'onada* (novel·la gràfica). Barcelona: Takatuka
- Salinger, J.D. (2001). *El vigilant en el camp de sègol*. Barcelona: Empúries
- Teixidor, E. (2006). *Pa negre*. Barcelona: Columna

Filmografia

- [La profesora de historia](#). Marie-Castille Mention-Shaar (dir.). França, 2015.
- [Napola, escuela de élite nazi](#). Dennis Gansel (dir.). Alemanya, 2004.
- [La lengua de las mariposas](#). José Luís Cuerda (dir.). Espanya, 1999.
- [Machuca](#). Andrés Wood (dir.). Xile, 2004.

Guia realitzada per David Campillo,
Ivet Eroles, Raquel García, Carme
Mayugo i Oriol Porta
teleduca@teleduca.org
93 4509826